

Noi reglementări privind contribuția de asigurări sociale de sănătate în conformitate cu prevederile Legii nr. 296/2023

Prof. univ. dr. Lucian CERNUȘCA

Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad

Abstract

Law No. 296/2023 on certain fiscal-budgetary measures for ensuring Romania's financial sustainability on the long term brings a series of modifications regarding the social health insurance contribution. Thus, starting with the incomes corresponding to November 2023, the exemption from the payment of the social health insurance contribution for the employees who carry out activities in the construction field, the agricultural sector and the food industry is eliminated. The new tax provisions also stipulate that, starting with the incomes corresponding to the month of January 2024, the meal tickets and the holiday vouchers granted by employers are included in the basis for calculation of the health contribution. In 2024, as regards the payment obligation of the social health insurance contribution, the incomes from independent activities provided at Art. 155 Par. (1) Letter b) in the Fiscal Code are separate and shall no longer be cumulated with other non-salary incomes provided at Art. 155 Par. (1) Letters c)-h). The social health insurance contribution becomes a deductible expense when calculating the taxation of income from independent activities, and from the sports activity contracts, respectively.

Keywords: social health insurance contribution, Law No. 296/2023, independent activities, holiday vouchers, meal tickets

Termeni-cheie: CASS, Legea nr. 296/2023, activități independente, vouchere de vacanță, tichete de masă

Clasificare JEL: K34

To cite this article: Lucian Cernușca, *Noi reglementări privind contribuția de asigurări sociale de sănătate în conformitate cu prevederile Legii nr. 296/2023*, *CECCAR Business Review*, N° 10/2023, pp. 42-48, <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2023.10.05>

Legea nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, publicată în Monitorul Oficial nr. 977 din 27 octombrie 2023, vine cu o serie de modificări importante referitoare la contribuția de asigurări sociale de sănătate, pe care le prezentăm în continuare.

1. Începând cu veniturile aferente lunii noiembrie 2023, se elimină scutirea de la plata CASS pentru persoanele fizice care obțin venituri din salarii și asimilate salariilor în baza contractelor individuale de muncă încheiate cu angajatorii ce desfășoară activități în domeniul construcțiilor, sectorul agricol și industria alimentară.

Exemplul 1

O persoană fizică este angajată cu contract individual de muncă cu normă întreagă la o societate care are ca obiect de activitate fabricarea produselor din beton pentru construcții, cod CAEN 2361. Aceasta deține

funcția de bază la compania respectivă, având un salariu de încadrare de 19.000 lei/lună. Societatea aplică facilitățile fiscale aferente sectorului construcții, fiind respectate condițiile de la art. 60 alin. (5) din Codul fiscal.

Ne propunem să calculăm salariul angajatului pe luna decembrie 2023 în următoarele două situații:

a) angajatul nu optează pentru plata contribuției de asigurări sociale datorată la fondul de pensii administrat privat;

b) angajatul optează în scris la angajator pentru plata contribuției de asigurări sociale datorată la fondul de pensii administrat privat.

Calculul salariului angajatului pe luna decembrie 2023 în cele două situații se prezintă astfel:

- lei -

Elemente	Situația a) (fără opțiune pentru Pilonul II)	Situația b) (cu opțiune pentru Pilonul II)
Salariu de încadrare	19.000	19.000
CASS (10%)	$19.000 \times 10\% = 1.900$	$19.000 \times 10\% = 1.900$
CAS (25%)	$9.000 \times 25\% = 2.250$	$19.000 \times 25\% = 4.750$
CAS (21,25%)	$10.000 \times 21,25\% = 2.125$	-
Total bază impozabilă	$19.000 - 1.900 - 2.250 - 2.125 = 12.725$	$19.000 - 1.900 - 4.750 = 12.350$
Impozit pe salarii total (10%)	$12.725 \times 10\% = 1.273$	$12.350 \times 10\% = 1.235$
Impozit aferent veniturii nescutit	$9.000/19.000 \times 1.273 = 603$	$9.000/19.000 \times 1.235 = 585$
Impozit pe salarii scutit	$1.273 - 603 = 670$	$1.235 - 585 = 650$
Salariu net	$19.000 - 1.900 - 2.250 - 2.125 - 603 = \mathbf{12.122}$	$19.000 - 1.900 - 4.750 - 585 = \mathbf{11.765}$

2. Valoarea nominală a tichetelor de masă și a voucherelor de vacanță acordate de angajatori intră în baza de calcul al CASS începând cu data de 1 ianuarie 2024.

Exemplul 2

O persoană fizică este salariată a unei companii care activează în industria cosmetică, având contract individual de muncă de 8 ore/zi și funcția de bază la entitatea respectivă. În luna ianuarie 2024 (care are 20 de zile lucrătoare), ea obține următoarele venituri: salariu de încadrare – 6.000 lei, spor de toxicitate – 10% din salariu de încadrare și 20 de tichete de masă în valoare de 30 lei fiecare. La data de 29 ianuarie, aceasta primește un stimulent sub forma unui produs cosmetic fabricat de companie, evaluat la un preț unitar de vânzare de 100 lei (TVA 19%). Salariata este membră de sindicat și plătește o cotizație sindicală de 20 lei lunar. Ea are în întreținere 2 copii minori înscriși într-o unitate de învățământ.

Ne propunem să determinăm salariul net al angajatei.

- lei -

Nr. crt.	Elemente	Sume
1	Salariu de bază	6.000
2	Alte drepturi salariale – spor de toxicitate	$6.000 \times 10\% = 600$
3	Avantaje în natură – stimulent	$100 + 100 \times 19\% = 119$
4	Venit brut (pct. 1 + 2 + 3)	$6.000 + 600 + 119 = 6.719$
5	Tichete de masă	$20 \text{ tichete} \times 30 = 600$
6	CAS (pct. 4 x 25%)	$6.719 \times 25\% = 1.680$
7	CASS ((pct. 4 + 5) x 10%)	$(6.719 + 600) \times 10\% = 732$

Nr. crt.	Elemente	Sume
8	Deduceri: • cotizație sindicală • deducere suplimentară pentru 2 copii minori	20 + 200 = 220
9	Venit net impozabil (pct. 4 + 5 – 6 – 7 – 8)	6.719 + 600 – 1.680 – 732 – 220 = 4.687
10	Impozit pe venitul din salarii (pct. 9 x 10%)	4.687 x 10% = 469
11	Salariu net (pct. 4 – 6 – 7 – 10)	6.719 – 1.680 – 732 – 469 = 3.838

3. Se include în baza de impozitare a CASS contravaloarea serviciilor turistice și/sau de tratament, inclusiv transportul, pe perioada concediului, pentru angajații proprii și membrii de familie ai acestora, acordate de angajator, în situația în care angajații beneficiază de vouchere de vacanță.

4. Persoanele fizice care realizează venituri din activități independente definite conform art. 67 din Codul fiscal, din una sau mai multe surse și/sau categorii de venituri, intră sub incidența obligației de plată la sistemul public de asigurări sociale de sănătate, datorând contribuția la o bază anuală de calcul egală cu venitul net anual realizat/brut sau norma anuală de venit, respectiv norma anuală de venit ajustată, după caz, stabilite potrivit art. 68, 68¹ și 69, după caz. Această bază de calcul este dublu plafonată:

- inferior, respectiv la nivelul de șase salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, doar dacă în anul fiscal precedent persoana fizică nu a obținut peste acest nivel și venituri din salarii și asimilate salariilor sau alte venituri dintre cele prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. c)-h), pentru care datorează CASS;
- superior, respectiv la nivelul de 60 de salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice.

La determinarea bazei anuale de calcul al CASS nu se iau în considerare pierderile fiscale anuale prevăzute la art. 118 din Codul fiscal.

Astfel, în vederea stabilirii obligației de plată la sistemul public de sănătate, veniturile din activități independente definite conform art. 67 din Codul fiscal, din una sau mai multe surse și/sau categorii de venituri, sunt separate și nu se vor mai cumula cu alte venituri extrasalariale prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. c)-h) din Codul fiscal.

5. Persoanele fizice care realizează venituri dintre cele prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. c)-h), din una sau mai multe surse și/sau categorii de venituri, datorează CASS la o bază de calcul stabilită potrivit art. 170 alin. (5) din Codul fiscal, dacă estimează pentru anul curent venituri a căror valoare cumulată este cel puțin egală cu șase salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice. Astfel, pentru aceste persoane, baza anuală de calcul al contribuției la sănătate o reprezintă:

Baza anuală de calcul al CASS	În cazul veniturilor realizate
Nivelul a șase salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice	Cuprinse între șase salarii minime brute inclusiv și 12 salarii minime brute
Nivelul a 12 salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice	Cuprinse între 12 salarii minime brute inclusiv și 24 de salarii minime brute
Nivelul a 24 de salarii minime brute pe țară în vigoare la termenul de depunere a declarației unice	Cel puțin egale cu 24 de salarii minime brute

Conform Codului fiscal, veniturile luate în calcul la încadrarea în plafonul anual de șase, 12 sau 24 de salarii minime brute pe țară, după caz, în vigoare la termenul de depunere a declarației unice sunt cele cumulate din:

- a) venitul net din drepturi de proprietate intelectuală, stabilit după acordarea cotei de cheltuieli forfetare prevăzute la art. 72 și 72¹, precum și venitul net din drepturi de proprietate intelectuală determinat potrivit art. 73;

b) venitul net distribuit din asocieri cu persoane juridice, contribuabili potrivit prevederilor titlului II sau titlului III, determinat conform art. 125 alin. (8) și (9);

c) venitul net sau norma de venit, după caz, pentru veniturile din cedarea folosinței bunurilor, stabilite potrivit art. 84-87;

d) venitul și/sau câștigul/câștigul net din investiții, stabilit potrivit art. 94-97. În cazul veniturilor din dobânzi se iau în calcul sumele plătite, diminuate cu impozitul reținut, iar în cel al veniturilor din dividende, se iau în calcul dividendele plătite, diminuate cu impozitul reținut, distribuite începând cu anul 2018;

e) venitul net sau norma de venit, după caz, pentru veniturile din activități agricole, silvicultură și piscicultură, stabilite potrivit art. 104-106;

f) venitul brut și/sau venitul impozabil din alte surse, stabilit potrivit art. 114-116.

La încadrarea în plafon nu se iau în calcul veniturile neimpozabile prevăzute la art. 93 și 105 din Codul fiscal.

6. CASS devine cheltuială deductibilă la calculul impozitului pe venitul din activități independente definite conform art. 67 din Codul fiscal, din una sau mai multe surse și/sau categorii de venituri. Astfel, pentru aceste venituri, impozitul se calculează prin aplicarea cotei de 10% asupra venitului net anual impozabil, din care se deduc CAS și CASS.

De asemenea, CASS devine cheltuială deductibilă la calculul impozitului pe veniturile din activități independente realizate în baza contractelor de activitate sportivă. Astfel, pentru aceste venituri, impozitul se calculează prin aplicarea cotei de 10% asupra venitului brut, din care se deduce CASS datorat și reținut la sursă.

În situația în care, în cursul anului, persoanele fizice obțin venituri din contracte de activitate sportivă de la mai mulți plătitori de venituri prevăzuți la art. 68¹ alin. (2) din Codul fiscal și CASS reținut la sursă este mai mare decât cel corespunzător unei baze de calcul egale cu nivelul a 60 de salarii minime brute, acestea au obligația recalculării contribuției la sănătate, prin depunerea declarației unice până la data de 25 mai inclusiv a anului următor celui de realizare a veniturilor. Pentru diferența de CASS rezultată în plus în urma recalculării, persoanele fizice au obligația calculării, declarării și plății impozitului pe venit, potrivit art. 174 alin. (7) din Codul fiscal. Această diferență, diminuată cu impozitul pe venit, se compensează/restituie, după caz, conform art. 167, respectiv art. 168 din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare, așa cum prevede art. 174 alin. (8) din Codul fiscal.

Exemplul 3

O persoană fizică ce nu este pensionară sau salariată prezintă următoarele informații în legătură cu veniturile realizate în anul 2024:

- Din data de 01.01.2024 desfășoară o activitate în mod individual în cadrul propriului cabinet de contabilitate, cod CAEN 6920, estimând în capitolul II din declarația unică un venit brut de 30.000 lei și cheltuieli deductibile de 5.000 lei. La 31.12.2024, situația efectivă pentru anul 2024 se prezintă după cum urmează:

- venit din servicii prestate – 180.000 lei;
- cheltuieli realizate – 42.250 lei, din care cheltuieli cu sponsorizarea – 1.500 lei, cheltuieli de protocol – 600 lei, amenzi pentru nerespectarea unor prevederi legale – 1.000 lei, restul cheltuielilor fiind integral deductibile.

- Deține în calitate de proprietar un apartament pe care îl închiriază începând cu 01.01.2024 pe durata unui an, pentru o chirie de 1.500 lei/lună. Contractul de închiriere se încheie între proprietar și chiriaș la data de 31.12.2023.

- La 31.01.2024 încheie în calitate de cedent un contract de cesiune neexclusivă a drepturilor patrimoniale de autor, suma brută stabilită fiind de 2.500 lei.

- Deține în anul 2024 o suprafață de teren de 10 ha, pe care cultivă cereale, norma de venit fiind de 180 lei/ha, iar plafonul neimpozabil, de 2 ha, conform art. 105 alin. (2) din Codul fiscal.

- La 30.09.2024 încasează dobânzi nete în sumă de 1.200 lei, aferente unui depozit la termen ajuns la maturitate la această dată.

- Realizează câștiguri de 7.000 lei din tranzacționarea de monede virtuale.
- Efectuează o operațiune de răscumpărare de unități de fond emise de un fond de investiții administrat de X, din București. În fișa de portofoliu primită de contribuabil la 31.01.2025 se reflectă câștigul în sumă de 1.200 lei înregistrat în anul fiscal 2024 ca urmare a operațiunii de răscumpărare de unități de fond.

Presupunem că salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată în anul 2024 este de 3.300 lei/lună. Contribuabilul nu este scutit de la plata contribuțiilor sociale. Acesta depune online declarația unică estimativă la 25.01.2024, estimându-și în capitolul II CASS de plată, iar obligația finală privind contribuția la sănătate o stabilește în cuprinsul capitolului I din declarația unică transmisă la 20.03.2025.

Ne propunem să determinăm:

- obligațiile estimative privind CASS stabilite prin autoimpunere în declarația unică depusă în anul 2024;*
- obligațiile finale privind CASS stabilite prin autoimpunere în declarația unică depusă în anul 2025;*
- impozitul pe venitul din activități independente.*

a) Determinarea obligațiilor estimative privind CASS stabilite prin autoimpunere în declarația unică depusă în anul 2024:

- ✓ Venitul net anual estimat din activități independente:
Venit brut estimat = 30.000 lei
Cheltuieli deductibile estimate = 5.000 lei
Venit net estimat = 30.000 lei – 5.000 lei = 25.000 lei
- ✓ Venitul net impozabil din închirierea apartamentului:
Venit brut = 1.500 lei/lună x 12 luni = 18.000 lei
Venit net impozabil = 18.000 lei
- ✓ Venitul net impozabil din drepturi de autor:
Venit brut = 2.500 lei
Venit net impozabil = Venit brut – Cota de cheltuieli forfetare = 2.500 lei – 2.500 lei x 40% = 1.500 lei
- ✓ Venitul impozabil din activități agricole:
Venit impozabil = (10 ha – 2 ha) x 180 lei/ha = 1.440 lei
- ✓ Obligațiile fiscale privind CASS estimate în capitolul II din declarația unică aferentă anului 2024:

Venituri prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. b) din Codul fiscal	Venituri prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. c)-h) din Codul fiscal
Venituri din activități independente = 25.000 lei	Venituri din închiriere = 18.000 lei Venituri din drepturi de autor = 1.500 lei Venituri din activități agricole = 1.440 lei
CASS estimat în 2024 = 25.000 lei x 10% = 2.500 lei	Veniturile cumulate, în sumă de 20.940 lei, sunt cuprinse între 6 și 12 salarii minime brute. CASS = (3.300 lei/lună x 6 luni) x 10% = 1.980 lei
Obligație de plată a CASS estimată în 2024 = 2.500 lei + 1.980 lei = 4.480 lei	

b) Determinarea obligațiilor finale privind CASS stabilite prin autoimpunere în declarația unică depusă în anul 2025:

✓ Venitul net anual estimat din activități independente:

Cheltuieli de protocol deductibile = $[180.000 \text{ lei} - (42.250 \text{ lei} - 1.500 \text{ lei} - 600 \text{ lei} - 1.000 \text{ lei})] \times 2\% = 2.817 \text{ lei}$

Cheltuielile de protocol, în sumă de 600 lei, sunt integral deductibile.

Cheltuieli de sponsorizare deductibile = $[180.000 \text{ lei} - (42.250 \text{ lei} - 1.500 \text{ lei} - 600 \text{ lei} - 1.000 \text{ lei})] \times 5\% = 7.043 \text{ lei}$

Cheltuielile de sponsorizare, în sumă de 1.500 lei, sunt integral deductibile.

Cheltuieli deductibile = $42.250 \text{ lei} - 1.000 \text{ lei} = 41.250 \text{ lei}$

Venit net = Venit brut – Cheltuieli deductibile = $180.000 \text{ lei} - 41.250 \text{ lei} = 138.750 \text{ lei}$

✓ Obligațiile fiscale privind CASS stabilite în capitolul I din declarația unică depusă în anul 2025:

Venituri prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. b) din Codul fiscal	Venituri prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. c)-h) din Codul fiscal
Venituri din activități independente = 138.750 lei	Venituri din închiriere = 18.000 lei Venituri din drepturi de autor = 1.500 lei Venituri din activități agricole = 1.440 lei
CASS datorat pe 2024 = $138.750 \text{ lei} \times 10\% = 13.875 \text{ lei}$	Veniturile cumulate, în sumă de 20.940 lei, sunt cuprinse între 6 și 12 salarii minime brute. CASS = $(3.300 \text{ lei/lună} \times 6 \text{ luni}) \times 10\% = 1.980 \text{ lei}$
Obligație de plată a CASS pe 2024 = $13.875 \text{ lei} + 1.980 \text{ lei} = 15.855 \text{ lei}$	

c) Determinarea impozitului pe venitul din activități independente:

- lei -

Elemente	Sume
Venit brut	180.000
Cheltuieli deductibile	41.250
Venit net din activități independente	138.750
CAS datorat	$(3.300 \times 24 \text{ luni}) \times 25\% = 19.800$
CASS datorat	13.875
Venit net anual impozabil	$138.750 - 19.800 - 13.875 = 105.075$
Impozit pe venit	$105.075 \times 10\% = \mathbf{10.508}$

Exemplul 4

În anul 2024, un baschetbalist încheie un contract de activitate sportivă cu un club de baschet, potrivit Legii educației fizice și sportului nr. 69/2000, cu modificările și completările ulterioare, în care este stipulată o plată lunară brută de 5.000 lei. Pe lângă acest contract, contribuabilul obține în 2024 și alte venituri, după cum urmează:

- Desfășoară începând cu data de 01.01.2024 o activitate impusă pe baza normelor de venit, norma anuală de venit fiind de 40.000 lei.
- Deține 150 de stupi, norma de venit fiind de 12 lei/familie de albine, iar plafonul neimpozabil, de 75 de familii de albine, conform art. 105 alin. (2) din Codul fiscal.
- La 20.01.2024 încasează dividende, valoarea netă a acestora fiind de 27.600 lei.

Presupunem că salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată în anul 2024 este de 3.300 lei/lună. Contribuabilul nu este scutit de la plata contribuțiilor sociale. Acesta depune online declarația unică estimativă la 25.01.2024, estimându-și în capitolul II CASS de plată, iar obligația finală privind contribuția la sănătate o stabilește în cuprinsul capitolului I din declarația unică transmisă la 25.01.2025.

Ne propunem să determinăm:

- a) *obligațiile estimative privind CASS stabilite prin autoimpunere în declarația unică depusă în anul 2024;*
b) *impozitul pe venitul din activități independente desfășurate în baza contractului de activitate sportivă.*

a) Determinarea obligațiilor estimative privind CASS stabilite prin autoimpunere în declarația unică depusă în anul 2024:

Venituri prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. b) din Codul fiscal	Venituri prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. c)-h) din Codul fiscal
Venit brut din activități independente = 5.000 lei/lună x 12 luni = 60.000 lei Venituri din activități independente impuse pe baza normelor de venit = 40.000 lei	Venituri din activități agricole = (150 stupi – 75 stupi) x 12 lei/stup = 900 lei Venituri din dividende = 27.600 lei
CASS estimat în 2024 = 100.000 lei x 10% = 10.000 lei	Veniturile cumulate, în sumă de 28.500 lei, sunt cuprinse între 6 și 12 salarii minime brute. CASS = (3.300 lei/lună x 6 luni) x 10% = 1.980 lei
Obligație de plată a CASS estimată în 2024 = 10.000 lei + 1.980 lei = 11.980 lei	

b) Determinarea impozitului pe venitul din activități independente derulate în baza contractului de activitate sportivă:

- lei -

Elemente	Sume
Venit brut	5.000 x 12 luni = 60.000
CASS datorat	60.000 x 10% = 6.000
Venit net anual impozabil	60.000 – 6.000 = 54.000
Impozit pe venit	54.000 x 10% = 5.400

Persoanele fizice care obțin în România venituri pentru care datorează CASS sunt scutite de la plata contribuției și pot solicita scutirea direct online, prin depunerea formularului 603 „Declarație pe propria răspundere pentru exceptarea de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate” și a documentelor justificative aferente, în condițiile în care dețin o asigurare socială de sănătate încheiată pe teritoriul altui stat membru al Uniunii Europene, Spațiului Economic European, Confederației Elvețiene sau Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord ori în țările cu care România are încheiate acorduri bilaterale de securitate socială cu prevederi pentru asigurarea de boală-maternitate, în temeiul legislației lor interne, care produce efecte pe teritoriul țării noastre.

Bibliografie

- Hotărârea Guvernului nr. 1/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 22/13.01.2016, cu modificările și completările ulterioare.
- Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 688/10.09.2015, cu modificările și completările ulterioare.
- Legea nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, publicată în Monitorul Oficial nr. 977/27.10.2023.